

Broj :

IZVJEŠĆE O REVIZIJI
OMBUDSMANA ZA ZAŠTITU POTROŠAČA
U BOSNI I HERCEGOVINI
ZA 2007. GODINU

Sarajevo, lipanj 2008. godine

KAZALO

I.	MIŠLJENJE REVIZORA	3
II.	NALAZI I PREPORUKE	4
1.	Sustav internih kontrola	4
1.1.	Planiranje i izvršenje proračuna	4
2.	Usklađenost sa zakonima i pravilima	5
2.1.	Javne nabave	5
III.	KORESPONDENCIJA	6

Privitak : Tablica 1 'Izvršenje proračuna za 2007. godinu'

I. MIŠLJENJE REVIZORA

Temelj za reviziju

Na temelju Zakona o reviziji institucija Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik BiH», broj: 12/06) izvršili smo reviziju finansijskih izvješća u **Ombudsmana za zaštitu potrošača u Bosni i Hercegovini** (u daljnjem tekstu: Institucija), koji se odnose na godinu koja se završava 31.12.2007. (Bilance stanja, Posebnih pregleda uz Bilancu stanja i Analize izvršenja proračuna).

Odgovornost menadžmenta/revizora

Rukovodstvo Institucije odgovorno je za pripremu finansijskih izvješća, zakonitost izvršenih transakcija i namjensko korištenje sredstava. Rukovodstvo je također odgovorno za uvođenje sustava internih kontrola kojima se osigurava pouzdano upravljanje javnim sredstvima. Naša odgovornost, kao vanjskog revizora, propisana je Zakonom o reviziji, standardima revizije i Etičkim kodeksom za revizore javnog sektora.

Sukladno tome, naša odgovornost je izražavanje mišljenja o tome jesu li finansijska izvješća pouzdana i odražavaju li bilance u cijelosti rezultate izvršenja proračuna. Također, naša odgovornost je procijeniti primjenjuju li rukovoditelji institucije zakone i propise, koriste li sredstva za odgovarajuće namjene i ocijeniti finansijsko upravljanje, funkciju interne revizije i sustave internih kontrola.

Cilj i djelokrug revizije

Reviziju smo izvršili sukladno Revizijskim standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija – ISSAI i Međunarodnim standardima revizije. Revizija uključuje ispitivanje, na bazi izvršenih testiranja, dokaza koji su relevantni za iskazane iznose i objava u finansijskim izvješćima, te regularnost finansijskih transakcija koje su uključene u finansijska izvješća.

Revizija je planirana i izvršena tako da se dobiju informacije i objašnjenja koja smatramo nužnim za osiguravanje dostatnih dokaza koji pružaju razumno uvjerenje da finansijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uzrokovane greškama, prijevarom ili drugim neregularnim radnjama i da su sredstva utrošena sukladno odobrenome proračunu i drugim propisima.

Smatramo da revizija koju smo izvršili pruža razumnu osnovu za naše mišljenje.

Kvalifikacija se odnosi na sljedeće:

- 1.1. *Pri provođenju procedura nabava putem izravnog sporazuma nisu u cijelosti ispoštovane sve odredbe Zakona o javnim nabavama (vidjeti točku 2.1. Izvješća).*

Po našem mišljenju, finansijska izvješća Institucije za 2007. godinu prikazuju realno i istinito finansijsko stanje na dan 31. prosinac 2007. godine i sukladne su Pravilniku o finansijskom izvješćivanju i Pravilniku o računovodstvu institucija Bosne i Hercegovine.

U svim materijalno značajnim aspektima rashodi Institucije su upotrijebljeni za svrhe koje je odredio Parlament Bosne i Hercegovine i sukladni su relevantnim propisima, osim za moguće efekte koji su iskazani pod točkom 1.1.

Sarajevo, lipanj 2008. godine

II. NALAZI I PREPORUKE

1. Sustav internih kontrola¹

Sustav internih kontrola podrazumijeva skup postupaka i mjera koje poduzima rukovodstvo u cilju osiguranja točnog i pravilnog evidentiranja financijskih transakcija, njihovu punu usklađenost sa zakonima, zaštitu imovine te efikasno, ekonomično i efektivno trošenja javnog novca. Izvršili smo ispitivanje sustava internih kontrola, administrativnih i računovodstvenih procedura i kvaliteta financijskog upravljanja u Instituciji. Cilj ovih ispitivanja je bio da se uvjerimo u kojoj mjeri su operativni ciljevi ostvareni i koliko su pouzdani podaci na kojima se baziraju godišnja financijska izvješća te je li financijsko upravljanje sukladno propisima.

Institucija je počela sa radom u veljači 2007. godine, a na Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji rada Vijeće ministara BiH je dalo saglasnost 13.03.2008. godine. Zbog kašnjenja sa usvajanjem istog, kasnilo se i sa implementacijom sistematizacije radnih mjesta tako da je u 2007. godini Institucija imala samo jednog stalno uposlenog i to ombudsmana i četiri uposlena po ugovoru o djelu. Ključna radna mjesta u Instituciji nisu popunjena što je imalo utjecaja na povećanje rizika da svi zacrtani ciljevi i zadaci neće biti pravovremeno izvršeni. Zbog nepopunjenosti navedenih radnih mjesta nije uspostavljena kontrolna funkcija i sustav internih kontrola nije na zadovoljavajućoj razini. Tako npr. računovodstveno financijske poslove obavlja lice koja je angažirano po ugovoru o djelu sa prebivalištem u Sarajevu što je utjecalo na slabosti kod knjiženja i kontrole računovodstvene dokumentacije. Premda se radi o malom proračunskom korisniku, potrebno je naglasiti kako nije donesen Pravilnik o sustavu internih kontrola.

Uvođenje sustava internih kontrola zasnovanog na modelu od pet komponenti (COSO model) najviše će koristiti rukovodstvu jer će takav sustav osigurati (u razumnoj mjeri) zaštitu poslovanja od eventualnih prijevara, grešaka ili zloporaba.

Preporuka

Institucija treba izvršiti popunu radnih mjesta sukladno Pravilniku o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji, otkloniti navedene slabosti vezane za planiranje proračuna, doraditi postojeće interne akte te uspostaviti učinkovit sustav internih kontrola koji će na vrijeme spriječiti greške, nepravilnosti i eventualnu zloupotrebu trošenja javnih sredstava.

1.1. Planiranje i izvršenje proračuna

Izrada proračuna za 2007. godinu kao i Dokumenta okvirnog proračuna za period 2007-2009. godinu (DOB) za Instituciju, urađeni su u Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH zajedno sa izradom njihovog proračuna.

Proračun je odobren u ukupnom iznosu od 368.594 KM, a ostvaren je u ukupnom iznosu od 217.657 KM ili 59%. U dva navrata je izvršeno prestrukturiranje rashoda proračuna u okviru tekućih izdataka u ukupnom iznosu od 28.000 KM (u iznosu od 25.000 KM Odluka MFT BiH broj: 01-05-16-2160/07 od 05.06.2007. godine i u iznosu 3.000 KM, Odluka MFT BiH broj 01-05-16-2750/07 od 05.07.2007. godine).

¹ Sukladno članu 13. Zakona o reviziji institucija Bosne i Hercegovine revizija ocjenjuje financijsko upravljanje, funkciju interne revizije i sustav internih kontrola o čemu ne izražava mišljenje već izvještava o uočenim slabostima.

Analizom izvršenja proračuna ustanovili smo da je proračun Institucije ostvaren za 150.937 KM manje od odobrenog, što je posljedica nepopunjenosti radnih mjesta po sistematizaciji (planirano 4 uposlenih, a ostvaren 1). Ovo ukazuje da planiranje nije izvršeno prema potrebama i zadacima Institucije i stvarno potrebnom broju uposlenih. Mišljenja smo da je ovakvo izvršenje proračuna posljedica nepostojanja realnih pokazatelja izvršenja proračuna u uvjetima kada je Institucija tek počela sa radom, a sistematizacija usvojena u 2008. godini.

Izveščivanje o izvršenju proračuna tijekom godine vrši se uglavnom kvartalno iz pregleda rashoda proračuna po ekonomskim kategorijama. Utvrđeno je da se ne sačinjavaju mjesečna izvješća kontinuiranog praćenja izvršenja proračuna, što bi bilo dobro s obzirom na dislociranost sjedišta Institucije gdje se uglavnom stvaraju obveze i nastaju troškovi od računovođe koji vrši knjiženje svih transakcija, vodi glavnu knjigu i sačinjava financijska izvješća i završni račun. Sve navedeno predstavlja slabost sustava internih kontrola ovog procesa s obzirom da je Institucija odgovorna za financijska izvješća, zakonitost izvršenih transakcija i namjensko korištenje sredstava. Struktura sredstava po vrsti rashoda prikazana je u tablici 1 u prilogu izvješća.

Preporuka

Institucija treba unaprijediti sustav internih kontrola ovog procesa i procijeniti optimalan broj izvršitelja i realan iznos potrebnih sredstava. Također je potrebno da sačini dokument okvirnog proračuna, kao strateški plan u okvirima kojeg se odobravaju godišnji limit ukupnih rashoda.

Institucija bi trebala kroz uvođenje mjesečnih financijskih izvješća pratiti dinamiku izvršenja proračuna i u slučaju stvaranja rezervi u proračunu izvijestiti Ministarstvo financija i trezora BiH o eventualnoj preraspodijeli sredstava na korisnike proračuna kojima proračun može biti nedostatan.

2. Usklađenost sa zakonima i pravilima

2.1. Javne nabave

Institucija nije usvojila pravilnik o postupku izravnog sporazumijevanja niti je uspostavila evidenciju o nabavama putem direktnog sporazuma. S obzirom da se radi o korisniku kod koga se najveći broj nabava vrši izravnim sporazumom i konkurentskim postupkom, nužno je uspostaviti evidenciju nabava kako ukupan iznos nabava po ovom osnovu ne bi prekoračio Zakonom² dopušteni iznos od 10% proračuna nabava.

Preporuka

Potrebno je da Institucija dosljedno primjenjuje propise koji uređuju oblast nabava, a poseban naglasak dajemo na nabave putem izravnih sporazuma. Također sugeriramo da se za sve eventualne nejasnoće kod provođenja postupka javnih nabava konsultira Agencija za javne nabave BiH.

² Zakon o javnim nabavama BiH, Službeni glasnik BiH br.49/04, 19/05, 52/05, 8/06 i 24/06

III. KORESPONDENCIJA

Instituciji je uručen Nacrt izvješća o reviziji za 2007. godinu na razmatranje i dostavljanje eventualnih novih dokaza i komentara na nalaze revizije.

U ostavljenom roku od 15 dana, Institucija nije dostavila komentare na nalaze sadržane u Nacrtu izvješća o reviziji. Po tom osnovu ovo Izvješće predstavlja konačno izvješće dostavljeno klijentu bez korekcija u odnosu na Nacrt izvješća o reviziji.

Sarajevo, lipanj 2008. godine

**ZAMJENIK GLAVNOG
REVIZORA**

mr. Dragan Kulina

M.P.

GLAVNI REVIZOR

Milenko Šego